
حلیه المتقین

تالیف

عالم ربانی مرحوم علامہ محمد باقر مجلسی (قدس سرہ)

در آداب و سنن و اخلاق اسلامی

به انضمام

مکالمات حسنیہ در دربار ہارون الرشید با علمای مخالفین

تالیف شیخ ابو الفتوح رازی مکی (قدس سرہ)

مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی ۱۰۲۷-۱۱۱۱ ق.

(حلیه المتقین)

حلیه المتقین در آداب و سنن و اخلاق اسلامی / تالیف محمد باقر مجلسی. به انضمام مکالمات حسنیه در دربار هارون الرشید با علمای مخالفین با تصحیح و اعراب گذاری آیات و روایات، شرح وازگان دشوار تالیف ابوالفتح رازی مکی. - قم: آثار قلم. ۱۳۹۰. ۵۲۰ ص.

ISBN 978-600-92846-8-9

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیفا.

عنوان روی جلد: حلیه المتقین در آداب و سنتها و اخلاق اسلامی همراه با مکالمات حسنیه و فرهنگ لغات دشوار.

مترجمات: حلیه المتقین ... ص ۴۳۰۱. مکالمات حسنیه ... ص ۴۳۱-۵۰۸.
۱. اخلاق شیعیه. ۲. احادیث اخلاقی. ۳. رستخیز. ۴. شیعیه. ۵. احتجاجات. ۵. احادیث شیعیه. ۶. قرن ۱۱ ق. الف. ابوالفتح رازی. حسین بن علی قرن ۶ ق. الحسینی. فارسی ب. عنوان. ج. عنوان مکالمات حسنیه در دربار هارون الرشید با علمای مخالفین. د. عنوان: مکالمات حسنیه. ه. عنوان حلیه المتقین در آداب، سنتها و اخلاق اسلامی همراه با مکالمات حسنیه و فرهنگ لغات دشوار. و. عنوان: الحسینی. فارسی.

BP ۲۳۷/۴۵/۴۳۸

۲۹۷/۶۱

ع ۱۳۹۰

۲۳۷۳۵۸

نام کتاب: حلیه المتقین

مؤلف: مرحوم علامه محمد باقر مجلسی

ویراستار: سید رضا باقریان موجد

ناشر: آثار قلم

ناشر همکار: کومه

مجری طرح: موسسه طوبی

ناظر چاپ: حسین قوامیان

نوبت و تاریخ چاپ: اول، ۱۳۹۰

صفحه و قطع: ۵۲۰، صفحه. جیبی

شمارگان: ۱۰۰۰

لیتوگرافی و چاپ: سیمای کوثر/ پرستش

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۸۴۶-۸۰۹

قیمت: ۴۵۰۰ تومان

مراکز پخش: قم/ خیابان انقلاب/ پلاک ۲۲۱/ موسسه طوبی

تلفن: ۷۷۳۱۳۸۰ - ۷۷۳۶۷۵۴ - ۲۵۱ - فاکس: ۷۳۶۹۷۶

همراه: ۰۹۱۲۷۳۹۸۹۰۰ - ۰۹۱۲۱۵۳۰۳۶۰۰ - ۰۹۱۲۷۳۹۸۸۰۰

اصفهان، چهار باغ خواجو/ جنب مسجد بقیه ... / انتشارات امن الائم

تلفن: ۲۳۲۳۵۳۹ - ۳۱۱ - فاکس: ۲۲۱۰۶۷۰

فهرست

مقدمه ۱۵

باب اول: در بیان آداب جامه و... ۱۷

- فصل اول: در فضیلت تجمل و زینت کردن ۱۷
- فصل دوم: در بیان جامه‌هایی که پوشیدن آنها حرام است ۲۰
- فصل سوم: در پوشیدن پنبه و کتان و پشم ۲۱
- فصل چهارم: در بیان رنگ‌هایی که در جامه، سنت یا مکروه است ... ۲۲
- فصل پنجم: در بعضی از آداب جامه پوشیدن ۲۳
- فصل ششم: در پوشیدن لباسی که مخصوص زنان یا کافران است ... ۲۴
- فصل هفتم: در بیان عمامه بستن ۲۵
- فصل هشتم: در بیان آداب زیر جامه پوشیدن ۲۶
- فصل نهم: در آداب جامه نو بریدن و پوشیدن ۲۶
- فصل دهم: در سایر آداب جامه پوشیدن و کندن ۲۸
- فصل یازدهم: در بیان رنگ نعلین و موزه و کفش و... ۲۹
- فصل دوازدهم: در آداب پوشیدن نعل و موزه و کفش ۳۱

باب دوم: در آداب حلی و زیور پوشیدن... ۳۳

- فصل اول: در فضیلت انگشتری به دست کردن و... ۳۳

- فصل دوم: در بیان آنچه انگشتر از آن سازند ۳۴
- فصل سوم: در فضیلت عقیق ۳۵
- فصل چهارم: در فضیلت یاقوت و زبرجد و زمرد ۳۸
- فصل پنجم: در فضیلت فیروزه و جزع یمانی ۳۸
- فصل ششم: در فضیلت دُر نجف و بلور و حدید صینی و ۳۹
- فصل هفتم: در بیان آنچه سزاوار است در نگین نقش کنند ۴۰
- فصل هشتم: در زیور طلا و نقره پوشیدن و به زنان و ۴۵
- فصل نهم: در آداب سرمه کشیدن ۴۶
- فصل دهم: در آداب نظر به آینه کردن ۴۸
- فصل یازدهم: در فضیلت خضاب کردن مردان و زنان ۴۹
- فصل دوازدهم: در کیفیت خضاب و احکام آن ۵۱

باب سوم: در آداب خوردن و آشامیدن ۵۳

- فصل اول: در بیان ظرف‌هایی که در خوردن و آشامیدن و ۵۳
- فصل دوم: در تجویز خوردن طعام‌های لذیذ و ۵۵
- فصل سوم: در بیان بعضی از آداب و اوقات طعام خوردن ۵۸
- فصل چهارم: در سایر آداب طعام خوردن ۶۱
- فصل پنجم: در بیان دعای وقت طعام خوردن ۶۷
- فصل ششم: در آداب بعد از طعام ۷۰
- فصل هفتم: در فضیلت نان و سویق و گوشت و روغن و ۷۲
- فصل هشتم: در فواید سبزی‌ها و میوه‌ها و سایر مأكولات ۸۱
- فصل نهم: در فضیلت ضیافت مؤمنان و آداب آن ۹۰
- فصل دهم: در فضیلت خلال و آداب آن ۹۳
- فصل یازدهم: در فضیلت آب و انواع آن ۹۴
- فصل دوازدهم: در آداب آب خوردن ۹۶

باب چهارم: در بیان فضیلت تزویج و... ۹۹

- فصل اول: در فضیلت تزویج کردن و نهی از رهبانیت ۹۹
- فصل دوم: در اصناف زنان و صفات پسندیده و... ۱۰۱
- فصل سوم: در آداب نکاح و اراده آن ۱۰۴
- فصل چهارم: در بیان آداب زفاف و مجامعت ۱۰۵
- فصل پنجم: در آداب نماز و دعا در شب زفاف و... ۱۱۲
- فصل ششم: در بیان حق زن و شوهر بر یکدیگر و... ۱۱۳
- فصل هفتم: در بیان دعا‌های طلب فرزند و... ۱۱۷
- فصل هشتم: در احکام ایام حمل و آداب روز ولادت و... ۱۲۱
- فصل نهم: در عقیقه کردن و سر تراشیدن و آداب هر یک ۱۲۵
- فصل دهم: در ختنه کردن پسران و دختران و... ۱۲۸
- فصل یازدهم: در آداب شیر دادن و تربیت کردن فرزندان و... ۱۳۰
- فصل دوازدهم: در بیان حق پدر و مادر بر فرزند و... ۱۳۶

باب پنجم: در بیان آداب مسواک کردن و... ۱۴۱

- فصل اول: در بیان فضیلت مسواک کردن ۱۴۱
- فصل دوم: در فضیلت سر تراشیدن و آداب آن ۱۴۲
- فصل سوم: در آداب موی سر نگاهداشتن مردان و زنان ۱۴۴
- فصل چهارم: در فضیلت شارب گرفتن ۱۴۵
- فصل پنجم: در آداب ریش بلند کردن ۱۴۶
- فصل ششم: در بیان فضیلت موی سفید و حکم کندن آن ۱۴۷
- فصل هفتم: در کندن موی بینی و بازی کردن با ریش ۱۴۸
- فصل هشتم: در فضیلت ناخن گرفتن ۱۴۸
- فصل نهم: در بیان آداب و اوقات ناخن گرفتن ۱۴۸
- فصل دهم: در دفن کردن مو و ناخن و... ۱۵۱

- فصل یازدهم: در فضیلت شانه کردن موی سر و ریش ۱۵۱
فصل دوازدهم: در آداب و اوقات شانه کردن و انواع شانه‌ها ۱۵۲

باب ششم: در آداب بوی خوش کردن و ... ۱۵۵

- فصل اول: در بیان سبب پیدا شدن بوهای خوش در زمین ۱۵۵
فصل دوم: در فضیلت بوی خوش و آداب آن ۱۵۶
فصل سوم: در کراهت رد کردن بوی خوش ۱۵۷
فصل چهارم: در فضیلت مُشک و عنبر و زعفران ۱۵۸
فصل پنجم: در فضیلت غالیه ۱۵۹
فصل ششم: در فضیلت و آداب روغن بر بدن مالیدن ۱۵۹
فصل هفتم: در فواید روغن بنفشه ۱۶۰
فصل هشتم: در فواید روغن بان و روغن زنبق ۱۶۱
فصل نهم: در فواید سایر روغن‌ها ۱۶۱
فصل دهم: در فضیلت بخور و انواع و آداب آن ۱۶۲
فصل یازدهم: در بیان فضیلت گلاب و گل سرخ و انواع گلها ۱۶۳
فصل دوازدهم: در آداب گل بوئیدن ۱۶۴

باب هفتم: در آداب حمام رفتن و ... ۱۶۵

- فصل اول: در فضیلت حمام ۱۶۵
فصل دوم: در آداب داخل شدن و بیرون آمدن و ۱۶۶
فصل سوم: در بیان آن چه در حمام نباید کرد و ۱۶۸
فصل چهارم: در فضیلت شستن سر و بدن و دفع بوهای ۱۶۹
فصل پنجم: در فضیلت شستن سر با سدر و خطمی ۱۷۰
فصل ششم: در فضیلت دارو کشیدن ۱۷۱
فصل هفتم: در ازاله کردن موی زیر بغل ۱۷۱

فصل هشتم: در غایت زمانی که نوره را تأخیر توان کرد	۱۷۲
فصل نهم: در دعا‌های وقت نوره کشیدن	۱۷۲
فصل دهم: در اوقات نوره کشیدن و سایر آداب آن	۱۷۳
فصل یازدهم: در فضیلت حنا مالیدن بعد از نوره	۱۷۴
فصل دوازدهم: در آداب غسل جمعه و سایر اغسال	۱۷۵

باب هشتم: در آداب خواب رفتن و ... ۱۷۹

فصل اول: در بیان اوقات خواب	۱۷۹
فصل دوم: در وضو ساختن پیش از خواب	۱۸۰
فصل سوم: در مکان خوابیدن و آداب پیش از خوابیدن	۱۸۲
فصل چهارم: در سایر آداب خوابیدن	۱۸۳
فصل پنجم: در آداب و ادعیه‌ای که پیش از خواب باید خوانده شود	۱۸۳
فصل ششم: در دفع ترسیدن در خواب خواب پریشان دیدن و ...	۱۸۷
فصل هفتم: در دعاها برای دفع بیداری و برای بیدار شدن در ...	۱۸۸
فصل هشتم: در بیان نماز و دعا برای خواب‌های نیک دیدن و ...	۱۸۹
فصل نهم: در سبب خواب راست و دروغ و تعبیر خواب	۱۹۱
فصل دهم: در آداب بیداری و مذمت خواب بسیار	۱۹۸
فصل یازدهم: در آداب بیت الخلا	۲۰۰
فصل دوازدهم: در بیان احوال و اوضاع و ...	۲۰۳

باب نهم: در آداب حجامت کردن و ... ۲۰۵

فصل اول: در ثواب بیماری و صبر کردن بر آن و ...	۲۰۵
فصل دوم: در فضیلت و آداب حجامت	۲۰۸
فصل سوم: در بیان انواع تداوی که از ائمه وارد شده است و ...	۲۱۲
فصل چهارم: در معالجه انواع تب	۲۱۷

فصل پنجم: در ادعیه جامعه و ادویه مرکبه نافعہ.....	۲۲۲
فصل ششم: در معالجه درد سر و شقیقه و زکام و.....	۲۲۸
فصل هفتم: در معالجه سایر امراض و درد سر و گلو.....	۲۳۰
فصل هشتم: در معالجه خنازیر و قروح و جروح و.....	۲۳۶
فصل نهم: در معالجه امراض اندرونی و قولنج و.....	۲۴۰
فصل دهم: در معالجه اوجاع مفاصل و فالج و بواسیر و.....	۲۴۵
فصل یازدهم: در بیان قلیلی از تعویذات برای دفع سحر و.....	۲۴۹
فصل دوازدهم: در فواید تربت شریف حضرت امام حسین (ع) و.....	۲۵۵

باب دهم: در آداب معاشرت با مردم و... ۲۶۱

فصل اول: در بیان حقوق خویشان و غلامان و کنیزان.....	۲۶۱
فصل دوم: در حقوق همسایگان و یتیمان و عشیره و قبیله.....	۲۶۵
فصل سوم: در حقوق صداقت و اخوت.....	۲۶۸
فصل چهارم: در بیان حقوق مؤمنان بر یکدیگر و.....	۲۷۱
فصل پنجم: در قضای حاجت مؤمنان و سعی نمودن در.....	۲۷۴
فصل ششم: در دیدن مؤمنان و عیادت بیماران.....	۲۸۰
فصل هفتم: در اطعام مؤمنان و آب دادن ایشان و.....	۲۸۳
فصل هشتم: در حقوق فقیران و ضعیفان و.....	۲۸۵
فصل نهم: در رعایت حقوق مؤمنان در غیبت ایشان.....	۲۹۳
فصل دهم: در آداب معاشرت ظالمان و.....	۲۹۷
فصل یازدهم: در آداب معاشرت با کافران و مخالفان.....	۳۰۴
فصل دوازدهم: در بیان حقوق مردگان بر زندگان.....	۳۰۶

باب یازدهم: در آداب مجالس از سلام و... ۳۱۷

فصل اول: در فضیلت سلام و آداب آن.....	۳۱۷
---------------------------------------	-----

فصل دوم: در فضیلت مصاحفه یعنی دست یکدیگر را گرفتن	۳۲۰
فصل سوم: در آداب نشستن مجالس	۳۲۴
فصل چهارم: در آداب ملاقات صاحبخانه با کسی که به...	۳۲۶
فصل پنجم: در بیان مجالسی که در آن جا داخل شدن رواست	۳۲۷
فصل ششم: در آداب عطسه کردن و آروق و آب دهان انداختن	۳۳۱
فصل هفتم: در بیان مزاح کردن و خندیدن و...	۳۳۴
فصل هشتم: در سایر آداب مجالست و	۳۳۶
فصل نهم: در فضیلت ذکر خدا در مجالس کردن	۳۳۸
فصل دهم: در فضیلت ذکر حضرت رسول خدا (ص) و...	۳۳۹
فصل یازدهم: در مشورت کردن با برادران و...	۳۴۲
فصل دوازدهم: در آداب نامه نوشتن	۳۴۳

باب دوازدهم: در آداب خافه داخل شدن و...

فصل اول: در گشادگی خانه	۳۴۵
فصل دوم: در مذمت تکلف بسیار در خانه کردن و...	۳۴۶
فصل سوم: در نقاشی کردن و تصویر کشیدن و...	۳۴۷
فصل چهارم: در آداب فرش خانه	۳۴۸
فصل پنجم: در آداب عبادت کردن در خانه	۳۵۰
فصل ششم: در نگاه داشتن حیوانات در خانه خصوصاً	۳۵۱
فصل هفتم: در نگاه داشتن گوسفند و بز در خانه	۳۵۲
فصل هشتم: در بیان احوال سایر طیور و ذکر بعضی از حیوانات	۳۵۴
فصل نهم: در منع از نگاهداشتن سگ در خانه	۳۵۸
فصل دهم: در آداب چراغ افروختن و خانه خریدن	۳۶۰
فصل یازدهم: در بیان سایر آداب خانه	۳۶۱
فصل دوازدهم: در آداب خانه داخل شدن و بیرون رفتن	۳۶۳

باب سیزدهم: در آداب پیاده رفتن و... ۳۶۷

- فصل اول: در سوار شدن اسب و استر و الاغ و... ۳۶۷
- فصل دوم: در آداب نگاه داشتن و رعایت حقوق... ۳۶۹
- فصل سوم: در آداب زین و لجام... ۳۷۱
- فصل چهارم: در آدعیه و آداب سواری... ۳۷۲
- فصل پنجم: در آداب پیاده رفتن... ۳۷۵
- فصل ششم: در نگاه داشتن شتر و گاو و گوسفند... ۳۷۶
- فصل هفتم: در آداب خریدن و نگاه داشتن حیوانات... ۳۷۸
- فصل هشتم: در بیان مجمل احوال و اقسام حیوانات... ۳۷۹
- فصل نهم: در فضیلت تجارت کردن و طلب حلال نمودن... ۳۸۲
- فصل دهم: در بیان آداب تجارت... ۳۸۵
- فصل یازدهم: در فضیلت زراعت کردن و درخت کشتن... ۳۹۱
- فصل دوازدهم: در آداب زراعت کردن و درخت کشتن... ۳۹۲

□

باب چهاردهم: در آداب سفر ۳۹۵

- فصل اول: در بیان سفرهای نیک و بد و ایام و ساعات نیک و... ۳۹۵
- فصل دوم: در دفع نحوستهای سفر به تصدق و دعا... ۳۹۶
- فصل سوم: در آداب غسل و نماز و دعا در وقت بیرون رفتن... ۳۹۸
- فصل چهارم: در سایر آداب بیرون رفتن و... ۴۰۱
- فصل پنجم: در آداب توشه برداشتن در سفر و... ۴۰۴
- فصل ششم: در رفیق با خود بردن در سفر و... ۴۰۵
- فصل هفتم: در بیان سایر آداب سفر... ۴۰۷
- فصل هشتم: در آداب راه رفتن و فرود آمدن... ۴۰۹
- فصل نهم: در بیان دعاهائی که در راه و منازل باید خواند... ۴۱۰
- فصل دهم: در آداب سفر دریا و گذشتن از پل ها... ۴۱۴

فصل یازدهم: در آداب مشایعت و استقبال مسافر و... ۴۱۶

فصل دوازدهم: در آداب اسب تاختن و تیر انداختن ۴۱۷

خاتمه: در بیان بعضی از آداب متفرقه و... ۴۲۵

مکالمات حسنیّه: در مجلس هارون الرشید با... ۴۳۹

شرح لغات دشوار ۵۱۵

www.ketab.ir